

SÄLENFJÄLLEN

Merket for bærekraftig reisemål*

Sälen

Hållbarhetsrapport 2024

**Bærekraftig
Reisemål**

Lokalt engasjement
i et langt perspektiv

Sälen 30 april 2024 * Anders Bjernulf * Carina Sisell

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Förankring	4 - 5
3. Natur, kultur og miljø	6 - 7
4. Sociala värderingar	8 - 9
5. Ekonomisk livskraft	10
6. Utmaningar	11
7. Framgångshistorier	11
8. Förmedling av rapporten	12
9. Bilagor och källor	12

* «[Merket for bærekraftig reisemål](#)» är namnet på den norska hållbarhets-märkning för destinationer som Idre fick första gången 2018. "Merket for Bærekraftig reisemål" har utvecklats av Innovasjon Norge och är ett verktyg för turistorter och regioner att långsiktigt jobba för en hållbar destinationsutveckling." Märkningen revideras vart tredje år, för att bli godkänd igen förutsätter märkningen att man visar positiv utveckling som bland annat stäms av genom en årlig hållbarhetsrapport/bærekraftrapport.

1. Inledning

Det är ett mål med märkesordningen *Bærekraftig Rejemål* att synliggöra att arbetet pågår för en mer hållbar utveckling av destinationerna, även förutom ommärkningen som sker vart tredje år.

Denna rapport beskriver aktiviteter i Sälenfjällen 2023, lite 2024 och några planer för framåt som bidrar till att utveckla Sälenfjällen som hållbar destination. Många är involverade i det arbetet, både Malung-Sälens kommun samt destinationsföretaget och små och stora enskilda aktörer.

Destinationen beskriver sig själv på sin webbplats:

”Sälenfjällen är världens fjärde största fjälldestination och erbjuder skidåkning och upplevelser i fantastisk fjällmiljö. Vi är störst på vintern men numera är det även full fart året runt. Vi är i ständig utveckling och skapar nya jobb och på det viset bidrar vi till en levande, livskraftig och hållbar landsbygd. Genom att samverka och samordna Sälenfjällens besöksnäring får vi större kraft i viktiga och övergripande frågor som gynnar både medlemmar, invånare och besökare”.

Sälenfjällen märktes som ett hållbart resmål redan 2018 och har nu genomfört sin första ommärkning under 2022. En ny omgång väntar sedan hösten 2025. Det märks att Sälenfjällen har arbetat med hållbart destinationsutveckling över tid. Exempler och åtgärderna har successivt blivit både fler och bättre.

2. Förankring

Politisk förankring

Förankringsjobbet startade med att arbetet med *Bærekraftig Reisemål* presenterades och förankrades i Malung-Sälens kommuns högsta politiska organ; kommunfullmäktige.

Där beslutade man att:

- ♣ Malung-Sälens kommun antar och bidrar aktivt i det fortsatta arbetet med märket för Bærekraftig Reisemål genom en dynamiska handlingsplan.
- ♣ Klarlägga behov samt avsätta resurser för finansiering till hållbarhetsarbetet för perioden 2023 - 2025 för att säkerställa arbetet enligt handlingsplan.
- ♣ Fastställa organisering av arbetet.

Malung-Sälens kommun har under våren 2023 tagit fram en ny målbild för kommunen. Arbetet med framtagande av ny målbild gjordes i tre steg/ dagar men involvering av förtroendevalda, tjänstepersoner, kommunens ungdomsråd, näringslivs- och föreningsrepresentanter. Den nya målbilden har antagits av kommunfullmäktige. Destination Sälenfjällen har medverkat i arbetet med framtagande av en ny målbild.

Förankring genom SITE-mobility

Destination Sälenfjällen är en del av Interreg Sverige-Norge-projektet; SITE-Mobility, som är ett samarbete mellan Sälen, Idre, Trysil och Engerdal från och med februari 2023. Målet med projektet är att utveckla "En smart, integrerad och bärkraftig gränsregion", där syftet med projektet är att utveckla hållbar mobilitet med effektmålet minskade klimatutsläpp, vilket bidrar till ett hållbart näringsliv och en mer hållbar SITE-region i takt med gjorda och kommande miljardinvesteringar och påföljande ökade besöksströmmar och transporter.

- ♣ Kommunordförande och kommundirektörer sitter i projektets styrgrupp och följer projektet noga.
- ♣ Alla de fyra SITE-kommunerna har arbetat med att ommärka enligt märkningen *Bærekraftig Reisemål* som innebär bred förankring bland medlemmar och kommuner.

Förankring hos destinationens medlemsföretag

VD för Sälenfjällen har haft löpande uppdateringar kring hållbarhetsarbetet till bolagets medlemmarna och en återkommande punkt på styrelsens dagordning.

Förankring hos medborgare, gäster och samarbetspartners

I samband med att destinationen blev ommärkt gjordes en omfattande spridning i olika kanaler för att informera att man blivit ommärkt, vad det innebär samt vad *Bærekraftig Rejemål* står för. Information gick ut via bland annat Malung-Sälens kommuns hemsida:

[Sälen fortsatt godkänd som hållbarhetsmärkt destination | Malung-Sälen \(malung-salen.se\)](#)

Följande planeras

Inom kort kommer kommunen samt destinationsbolaget och dess medlemmar få information om hur de kan och får använda loggan för *Bærekraftig Rejemål*. Det kommer gå ut information via mejl med förslag på text till deras webbplatser som beskriver märkning.

Destinationsbolaget kommer även lägga ut nyhet om certifieringen på sina sociala media.

3. Natur, kultur og miljø

Följande åtgärder för en mer miljö- och klimatvänlig destination har genomförts under den senaste perioden:

- ♣ Destination Sälenfjällen är en del av Interreg Sverige-Norge-projektet; SITE-Mobility, som är ett samarbete mellan Sälen, Idre, Trysil och Engerdal från och med februari 2023. Målet med projektet är att utveckla "En smart, integrerad och bärkraftig gränsregion", där syftet med projektet är att utveckla hållbar mobilitet med effektmålet minskade klimatutsläpp, vilket bidrar till ett hållbart näringsliv och en mer hållbar SITE-region i takt med gjorda och kommande miljardinvesteringar och påföljande ökade besöksströmmar och transporter.
- ♣ Destination Sälenfjällen, med 150 medlemsföretag, har samlat Sälenfjällens leder för vandring, cykling och paddling i en ny smart och interaktiv digital plattform för webb och app. I guiden hittar man också naturreservat, sevärdheter, restauranger, boende, badplatser och mycket mer. På det sättet vill Destination Sälenfjällen inspirera och vägleda besökarna till rikare upplevelser i fjällen.
- ♣ Under perioden okt 2022 – okt 2024 pågår ett projekt genom Visit Dalarna med 14 partners som innefattar Grövelsjöns turistförening samt Fjätersvålen. Besöksstrycket på Dalarna är högt och behovet att säkerställa en hållbar utveckling för natur-och kulturturismen och lokalbefolkningen är därför stort. Dalarnas många olika destinationer och lokalsamhällen ringar in behovet av en kvalitetssäkrad utveckling av regionens vandringsleder. Nyttan av en hållbar utveckling kopplat till Dalarna är väldigt tydligt, där Dalarnas många olika destinationer och lokalsamhällen samtliga ringar in behovet av en kvalitetssäkrad ledutveckling.

[Investera i leder i Dalarnas landsbygd | Visit Dalarna](#)

- ♣ Destination Sälenfjällen har varit starkt involverad i ett projekt som heter *Gröna vägen* och som innebär att man arbetat fram en karta för att besökare som kommer från Mälardalen och ska ta sig till destinationen med elbil kan se vart det finns laddstolpar.
- ♣ Genom föregående SITE-projektet (2021-2023) genomfördes tre GAP-analyser i syfte att medvetandegöra och belysa vilka åtgärder som företag kan göra för att arbeta hållbarare i ett led mot att skaffa en miljöcertifiering.
- ♣ Genom SITEIII har ett projekt startats upp kring lokal mat i hela SITE-regionen – Skandinavisk Måltidsturism. Lokala mat- och dryckesleverantörer i hela SITE-området har kartlagts och aktörernas behov har identifierats. Utveckling av en gemensam digital

mötesplats har tagits fram där aktörerna marknadsförs.

För att stödja producenternas gränsproblematik kring försäljning av mat och dryck över gränsen har ett samarbete med Gränskommittén inletts. Arbetet kring Skandinavisk Måltidsturism fortsätter i SITE-Mobility där man arbetar vidare med att hitta digitala beställningslösningar i kombination med samordnade transporter av varorna. [Projektet | Skandinavisk Måltidsupplevelse \(sitedestination.eu\)](#)

- ♣ Destinationsbolaget har under flera år stöttat hembygdsgården Olnispagården med ekonomiska medel. Olnispagården har en stor roll som mötesplats för festligheter och kulturella evenemang som nyttjas av både lokalbefolkning, gäster och företag.

Det finns idag 10 företag (av 157 = 6,4 %) som innehar någon form av miljöcertifiering:

Stadium Outlet AB	EU Ecolabel
Hertz	ISO
Prinoth AB	ISO
Sälen Buss AB	ISO
Högfjällshotellet (Topeja AB)	Svanen
Gammelgården (Topeja AB)	Svanen
Limatvätten AB	Svanen och ISO
PEAB Sverige AB	Svanen och BREEM
Transtrands besparingsskog	FSC, PEFC Skogscertifiering
Fiskarhedens Trävaru AB	FSC, PEFC Skogscertifiering

Följande planeras

Utarbeta en "checklista" inom området natur, kultur och miljö som sänds till alla medlemsföretag för att medvetandegöra och ge förslag på åtgärder man kan arbeta med för att bli mer hållbara inom de områdena.

4. Sociala värderingar

Åtgärder som genomfördes förra året för att göra Destination Sälenfjällen till en ännu bättre destination för gäster, lokalbefolkning och anställda:

Samarbete mellan besöksnäring och kommun

- ♣ Ledningen för Destination Sälenfjällen har täta möten med politisk och administrativ ledning i Malung-Sälens kommun för att ha en nära dialog kring verksamheten.
- ♣ Destination Sälenfjällen har medverkat i arbetet med framtagande av ett bostadsförsörjningsprogram för kommunen. Programmet skall antas av kommunfullmäktige och kommer att ligga till grund för framtagandet av en ny översiktsplan för kommunen.
- ♣ Man har startat ett ledarskapsprogram som ett samarbetsprojekt initierat av Malung-Sälens kommun och Destination Sälenfjällen. Programmet syftar till att främja ömsesidig samverkan och förståelse mellan den offentliga sektorn och näringslivet. Målet är att utveckla ledarskapstalanger för att säkra långsiktig kompetensförsörjning och stärka verksamhetsutvecklingen i regionen. Ledarskapsprogrammet bygger på en gemensam vilja mellan näringsliv och offentlig sektor om att aktivt arbeta med kompetensförsörjningsfrågor i regionen och samtidigt stärka verksamhetsutveckling och samarbete parterna emellan. I detta första program kommer åtta personer från offentlig sektor och åtta personer från näringslivet att delta med lika många mentorer från de båda parterna. Genom att mentor och adept kommer från olika organisationsformer – offentlig sektor respektive näringsliv så hoppas vi på ett lyckat erfarenhetsutbyte som stärker samarbetsklimatet parterna emellan och gör att vi ”spelar varandra bra” i Malung-Sälen som geografiskt område. Programmet är också tänkt att kunna stå som modell för kommande ledarskapsprogram i samverkan mellan kommunkoncern och näringsliv om detta första pilotprogram faller väl ut.

Lokalbefolkningen:

- ♣ Alla arrangemang för vandringsleder, cykelleder, skidbackar och evenemang, riktade till besökare, tillhandahålls även till lokalbefolkningen som ett mervärde. En anläggning har även erbjudit lokalbefolkningen gratis skipass.
- ♣ 75 % av lokalbefolkningen har (enligt underökning hösten 2021) en mycket positiv eller positiv inställning till destinationsutvecklingen i Sälenfjällen.
- ♣ Fortsatt ideellt arbete med spänger i Sälenfjällen även detta år, 800 meter till lades under sommaren 2023.

Anställda:

- ♣ Genom SITE-Mobility-projektet genomfördes en busstur runt i de fyra SITE-kommunerna i januari 2024. Detta för att lära känna varandra och utbudet i området. Politiker och anställda i kommunen samt destinationsbolaget deltog i bussturen.
- ♣ Genom en Facebook-sida har Destination Sälenfjällen en kontinuerlig dialog kring aktuella ämnen som kan tänkas beröra medlemsföretagen och dess anställda.

Gäster

- ♣ Som en del i att skapa hållbara evenemang i fjällen har Tjejmilen Sälen lämnat över 20 000 kr till Destination Sälenfjällen. Pengarna ska oavkortat gå till att renovera och utveckla lederna på fjället, ett arbete som både skyddar och tillgängliggör fjällmiljön.

5. Ekonomisk livskraft

Covid-19 har bidragit till att besökarantalet har ökat markant under sommarmånaderna 2021 och 2022. Med de produkter Destination Sälenfjällen erbjuder med friluftsliv och gott om plats samt olika utbud var något som lockade oss fler och fler gäster. Vad detta kommer att göra med viljan att resa i framtiden enligt den svenska marknaden och den utländska marknaden är för tidigt att säga. Under 2022 har världen också drabbats av krig och ekonomisk oro med inflation och rekordhöga elpriser är förändringar vi blir påverkade av som är utanför vår kontroll.

Gästdygn utveckling - kommunen	2023	2022	2021	2020
Gästdygn juni-sept.	154'	178'	165'	128'
Gästdygn jan-april	611'	642'	472'	467'

Destination Sälenfjällen har en tydlig målsättning om en mer åretruntutveckling. Destinationen har därför under de senaste åren arbetat hårt för att lyfta sommaren som produkt.

Logiintäkter – kommunen	2023	2022	2021	2020
Intäkter juni-sept. (miljoner)	35,3	40,0	31,3	20,1
Intäkter jan-april (miljoner)	225	223	146	143

Utveckling av antalet medlemsföretag, resultat och anställda

Stödet för Destination Sälenfjällen är högt med ökat antal medlemsföretag.

Medlemsföretag	2023	2022	2021	2020
	144	138	126	127

Årets resultat

Destination Sälenfjällen	82' Skr	58' Skr	97' Skr	0' Skr
Visit Dalarna AB		1256' Skr	44' Skr	136' Skr

Antalet sysselsatta i besöksnäringen

Hela kommunen	2 409	1 975	1 768	2 420
Sälenfjällen	2 312	1 897	1 714	2 253

6. Utmaningar med hållbar besöksnäring utveckling

- ♣ En stor utmaning som har ökat sedan pandemin är bristen på kompetens inom besöksnäringen. Speciellt på en liten ort som Sälen är det en stor utmaning. För att lösa det krävs samarbeten och paketering för att få personer med kompetens att lockas att bosätta sig i Sälen med frågor som tillkommer med bostad, skola mm.
- ♣ En annan utmaning är dialogen med regering, region, kommun, Svenskt Näringsliv, Mellansvenska Handelskammaren och medlemmarna.
- ♣ En tredje utmaning är klimatavtrycket för resan till/från, mellan och inom destinationerna i Destination Sälenfjällen. Det som behöver komma på plats är järnväg, ladd-infrastruktur och etablering av fler flyg.

7. Framgångshistorier

- ♣ SITE-samarbetet och de projekt som drivits över tid har utvecklat Sälenfjällen på ett sådant sätt som inte hade varit möjligt som enskild destination. Att nu fått beviljat en fjärde projektomgång med möjligheter att ytterligare utveckla destinationen under projektet **"En smart, integrerad och bärkraftig gränsregion"** kommer ge många positiva ringverkningar.
- ♣ Resan till och från vår destination svarar för 80% av gästens miljöpåverkan. Här jobbar vi intensivt i samarbete på flera fronter: förbättrade vägar, laddinfrastruktur, elflyg, vätgas, delningsekonomi och tåg. En framgångshistoria är Gröna vägen som Destination Sälenfjällen engagerat sig i under en längre period som nu växer vidare.

["När offentlig verksamhet och näringslivet krokas arm, då händer det grejer" - Siljan News](#)

8. Förmedling av rapporten

Förmedling av rapporten planeras att genomföras:

- ♣ Redovisas för Destination Sälenfjällens styrelse
- ♣ Presenteras på Destination Sälenfjällens webbsida
- ♣ Sändas ut till som del i nyhetsbrev till medlemsföretagen i Destination Sälenfjällen
- ♣ Rapporten presenteras för Malung-Sälens kommunfullmäktige som en del av den politiskt beslutade årliga rapporteringen kopplat till handlingsplanen som tagit fram för certifieringsarbetet med **Bærekraftig Rejemål** samt **Lokal Handlingsplan för besöksnäringen i Malung-Sälen 2022**.

9. Bilagor och källor

- ♣ Destination Sälenfjällens webbplats:
[Sälenfjällen - Destination Sälenfjällen \(salenfjallen.se\)](http://salenfjallen.se)
- ♣ Statistik gästdygn, logiintäkter
[Inkvartering Resor och besök Turismräkenskaper - Utveckling över tid \(tillvaxtverket.se\)](http://tillvaxtverket.se)
- ♣ TEM-rapporten 2022, Malung-Sälen och Sälenfjällen (Visit Dalarna)